

УДК 330.341.1

О.М. СИНІГОВЕЦЬ, доцент, канд.екоон.наук, НТУ «ХПІ»

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційний розвиток підприємств виражається усвідомленням підвищеної ролі інновацій та збільшенням інноваційної складової в структурі бізнес-процесів. Підприємство для забезпечення конкурентоспроможності повинно бути готовим до

освоєння нових технологій, що дозволяють виготовляти більш якісну нову продукцію з найменшими витратами, систематичного впровадження нововведень. Пріоритетними завданнями підприємств стають забезпечення стійкого економічного зростання на основі збільшення обсягу інвестицій, створення ефективної інфраструктури, збільшення інноваційного потенціалу та підвищення ефективності управління.

Інноваційний розвиток визначається як безперервний процес удосконалення діяльності підприємства за допомогою інновацій. Він визначає зміни пропорцій між галузями і між окремими виробництвами, зміни в продуктових і технологічних стратегіях підприємства. Реакція на зміни факторів зовнішнього середовища здійснюється впровадженням результатів наукових розробок, якісними змінами соціальних, економічних і екологічних складових на основі введення результатів науково-технічного прогресу. Інноваційний розвиток крім основного інноваційного процесу передбачає розвиток системи факторів і умов, необхідних для його здійснення. Стійкий інноваційний розвиток забезпечує розвиток підприємств на протязі тривалого періоду на основі впровадження інновацій, що забезпечують перехід економічної системи від одного стійкого стану до іншого.

Інновації є важливою конкурентною перевагою підприємств. Інноваційний розвиток підприємств розглядається як засіб забезпечення стратегічних переваг і як вид діяльності, результати якого у вигляді нововведень можуть використовуватись в інших галузях. Визначення шляхів ефективного управління, що забезпечують зростання ринкової вартості підприємства в процесі інноваційного розвитку, є актуальним для підприємств.

Основою успіху інноваційної активності підприємства є нововведення, які проходять три стадії: на першій стадії нововведення стимулюється монопольним доходом; на другій стадії технічні і комерційні переваги поступово зменшуються по мірі запозичення ідеї нововведення іншими підприємствами; на третій стадії монопольний прибуток зникає або суттєво знижується – економічна система поглинає нововведення і переміщається у новий стан рівноваги. Найбільш вагомими є друга і третя стадії, підприємство прагне до того, щоб підприємства-імітатори не знизили норму його монопольного прибутку.

Ефективність розробки стратегічних управлінських рішень в інноваційному процесі, що пов'язаний з кардинальними змінами на підприємстві, визначається своєчасністю представлення проектів, ступенем наукової обґрунтованості, багатоваріантністю розрахунків, застосуванням інноваційних технологій, витратами на проектний пошук і впровадження.

Витрати на НДДКР не гарантують збільшення прибутку і не обумовлюють успіх інновацій, значення набувають інструменти, механізми і зв'язки реалізації етапів інноваційного процесу з генерації ідей і конвертації їх в прибуткові проекти. Важливим є як реалізовано інвестування в людей, процеси і інструменти взаємодії. Реалізація проектів вимагає витрат на НДДКР та капітальних вкладень у

виробництво і реалізацію продукції, пропорції між якими визначає НДР-мультиплікатор (РВП). Для підприємств метою є приріс РВП, а не «короткострокова» віддача витрат на НДДР. Вибір альтернативних варіантів здійснюється з орієнтацією на зростання конкурентоспроможності підприємства, ринкової вартості підприємства, з врахуванням мультиплікативних ефектів впровадження інновацій, їх життєвого циклу, диференційованого впливу факторів та відповідно до обґрунтованої програми інноваційного розвитку.

Мультиплікативний ефект залежить від інноваційної складової, дію механізму мультиплікатора визначає стимулятор його виникнення та наявність системних зв'язків. Довгострокове збільшення потоку інновацій може забезпечити інноваційний мультиплікатор – «помножувач інновацій» у вигляді формування інноваційних рушійних сил підприємства, системи інноваційних важелів, генерації і акумулювання ідей (знань), логістики потоків ідей (знань і компетенцій), системи мотивації. Інноваційний важіль, як суттєве якісне підвищення будь-якого чинника, формує приватний мультиплікативний ефект. Такими важелями можуть бути низькі витрати, швидке зростання, високі прибутки, сильні торгові марки, підвищення гнучкості і зміцнення спільних зусиль.

Оргструктури і бізнес-процеси сучасних підприємств поки що не сприяють впровадженню інновацій. Сприяти впровадженню інновацій можуть відокремлені інноваційні підрозділи з чіткими цільовими настановами. Для розробки нових ідей доцільним є створення внутрішніх і зовнішніх спілок. Створення інноваційних мереж реалізує синергетичний ефект від інтеграції.

Основними принципами формування відкритої інноваційної системи управління інноваційним розвитком є визнання інновації як конкурентної переваги, сприйнятливості до інновацій, створення моделі інноваційного саморозвитку, організація інноваційного розвитку на основі інноваційних цільових програм. Процес управління інноваційним розвитком підприємства включає процедури вибору і прийняття управлінських рішень з підвищення інноваційного потенціалу. Основними елементами механізму управління інноваційним розвитком підприємства є цілі, критерії, фактори, методи впливу на фактори управління, ресурси управління. Підвищенню ефективності інноваційної діяльності, зростанню ринкової вартості підприємства сприяють узгодженість науково-дослідної діяльності, маркетингових стратегій і обґрунтованих рішень з фінансування на основі аналізу ланцюга створення вартості.